

Shiraz-Beethoven.ir

فهرست

۷	پیشگفتار.....
۸	نشانه‌ها.....
۱۶	اصطلاحات.....
۱۸	دستگاه شور.....
۴۸	دستگاه سه‌گانه.....
۵۱	دستگاه چهارگانه.....
۶۰	دستگاه ماهور.....
۷۵	دستگاه همایون.....
۸۱	دستگاه نوا.....

پیشگفتار

به نام صاحب هنر

از آنجا که هنر در ذات بشر منشأ الهی دارد می بایست حرمت آن نیز در شأن و مقام احدیت باشد. تجلی زیبایی هنر، بار رسالتی است بر دوش هر هنرمند که یکی از رنگ‌های الوان آن هنر موسیقی است. موسیقی عامل آرامش روان، بستر جذبه و شور و شوق و ارتقای معنوی است. فرهنگ موسیقی این مرز و بوم اصالتی چندین هزاره دارد که در وجود هر ایرانی ریشه دوانیده و جزء لاینفک روحی و حتا جسمی وی است. پاسداری از این فرهنگ نیازمند آن است تا از هرگونه موسیقی که انطباقی با ذات و روحیات و فرهنگ این ملت ندارد اجتناب شود و اصالت موسیقی ایران تحت تأثیر نامطلوب و ناموزون‌ها قرار نگیرد. ریشه‌ی هویتی موسیقی اصیل بیانگر مقام شامخ و افتخارآفرین هر ایرانی است و حمایت و پشتیبانی از این اصالت نیز تعهدی برای این ملت و این سرزمین است. پس نگاهبان این آبرو و حیثیت خواهیم ماند و این نگاشته گامی برای حفظ سرمایه‌هاست. تشکر ویژه‌ای دارم از خانم حنا سعیدی که در تمام مراحل ضبط سی دی این کتاب و مقابله‌ی نت‌های آن مرا یاری نمودند و بی حمایت ایشان این اثر به‌سختی به انجام می‌رسید. از معاونت محترم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس موزه‌ی موسیقی جناب آقای علی مرادخانی که پذیرفتند این اثر تدوین و ضبط شود و نیز از جناب آقای محمد موسوی، مدیر مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور که این اثر را به چاپ رساندند صمیمانه سپاسگزارم.

ملیحه سعیدی

تهران - تابستان ۱۳۹۵

رنگ: فرمی موزون (ریتمیک) و بدون کلام از فرم‌های موسیقی سازی ایران است که معمولاً در قالب وزن پُرتحرک $\frac{6}{8}$ ارائه می‌شود. گاهی هم وزن رنگ‌ها $\frac{3}{4}$ یا مخلوطی از این دو وزن است. هر دستگاه رنگ خاصی دارد و رنگ‌ها معمولاً در انتهای یک دستگاه یا آواز نواخته می‌شوند. رنگ اصولاً در هر دستگاه یا آواز، در گوشه‌های مهم همان دستگاه یا آواز ساخته می‌شود.

رنگ ویژگی‌های خاص خود را دارد و بر اساس گوشه‌ها لحن بندی می‌شود و، در عین حال، فاقد پایه و برخلاف چهارمضرب است و نیز به‌خاطر نوع وزن و ضربی که دارد نشاط‌آور است.

برای تنظیم و اجرای رنگ روی ساز قانون حتی‌الامکان از تکنیک‌ها و امکانات ساز قانون استفاده شده و علاوه بر نوشتن و نواختن ملودی‌ها در ساز قانون، سعی کرده‌ام پایه‌ها، آکوردها، و دیگر امکانات اجرایی در این ساز به کار گرفته شوند.

نشانه‌ها

∧ ۱. علامت اجرای مضراب با دست راست.

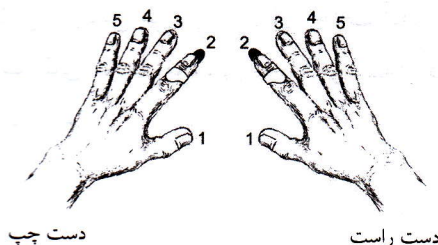
∨ ۲. علامت اجرای مضراب با دست چپ.

∧— ۳. علامت اجرای مضراب راست یا چپ تا امتداد خط.

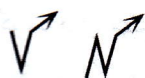
۴. علامت اجرای همزمان مضراب‌ها در فواصل اکتاو و دیگر فواصل

۵. شماره‌ی انگشتان دست راست و چپ.

۶. علامت اجرای انگشت شماره‌ی یک با دست چپ و یا انگشت سه با دست راست (هرگاه بالای علامت مضراب عددی گذاشته شود به معنای اجرا با شماره‌ی آن انگشت با مضراب مربوطه است).

۷. علامت حرکت مخالف جهت مضراب با دست راست و چپ.

۸. دُرَّاب، نت‌های کوچکی هستند که ضعیف و کم صدا اجرا می‌شوند و نت اصلی با آکسان و مضراب قوی و معمولاً مضراب راست زده می‌شود. نت‌های کوچک در ضرب حساب نمی‌شوند. دُرَّاب چند نوع است:

- دُرَّاب بر روی یک نت (سه‌تایی).

اصطلاحات

p

۱. ملایم، ضعیف *piano*

f

۲. قوی *forte*

rit.

۳. به تدریج کند کردن سرعت *ritardando*

accel.

۴. به تدریج تند کردن سرعت *accelerando*

۵. اگر این علامت زیر نتی واقع شود یک اکتاو بم تر و چنانچه در بالا قرار گیرد یک اکتاو بالاتر اجرا می شود. در صورت ادامه‌ی اجرا در اکتاو از خط نقطه چین استفاده می شود.

۶. نقطه‌ی توقف بر روی نت یا سکوت قرار می گیرد و باعث می شود که نت یا سکوت اجرای آزادتری (معمولاً یک و نیم تا دو برابر ارزش زمانی) به سلیقه‌ی رهبر ارکستر یا نوازنده داشته باشد. *fermata*

۷. به تدریج قوی کردن صدا *crescendo*

۸. به تدریج ملایم کردن صدا *decrescendo*

۹. به معنای شبیه و مانند است یعنی حالت موجود ادامه دارد و تغییر نکرده است. *simile*

۱۰. آکسان اگر در رو یا زیر نتی قرار گیرد آن نت با ضربه‌ی قوی تر اجرا می شود. آکسان برای نت‌های تک و ریز به این منظور است که ابتدا نت زینت را قوی می نوازند و بعد ریز را به طور معمول اجرا می کنند.

Sul ponticello.

۱۱. اجرای دست‌ها در کنار یکدیگر در میانه‌ی ساز

Position normal

۱۲. برگشت به منطقه‌ی اصلی ساز

Shiraz-Beethoven.ir

۱. رنگ حربی

1. Reng-e Harbi

۴. دستگاه ماهور :

Dastgâh-e Mâhur

$\text{♩} = 112$

The first system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef. It begins with a repeat sign followed by a series of eighth and sixteenth notes in the treble clef, and a bass line with eighth notes in the bass clef. The system concludes with a repeat sign.

The second system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef. It features a first ending bracket labeled '1.' and a second ending bracket labeled '2.'. The treble clef contains eighth and sixteenth notes, while the bass clef contains a steady eighth-note accompaniment.

The third system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef. The treble clef continues with eighth and sixteenth notes, and the bass clef continues with eighth notes.

The fourth system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef. The treble clef continues with eighth and sixteenth notes, and the bass clef continues with eighth notes.

The fifth system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef. The treble clef continues with eighth and sixteenth notes, and the bass clef continues with eighth notes.

The sixth system of musical notation consists of two staves, treble and bass clef. The treble clef continues with eighth and sixteenth notes, and the bass clef continues with eighth notes.